

Ils visitadurs da l'exposiziun speciala sun fich fascinats dal stampader da trais dimensiuns.

FOTO M. WOLFISBERG

Per il giubileum da 30 ons d'eira gnüda organisada üna festa chi'd es gnüda accumpagnada musicalmaing dal concert da finischiun dal lavuratori dals Fränzlis da Tschlin.

FOTO G. HÄFNER

«Ün sguard vers il futur»

Il Museum Stamparia Strada organisescha mincha duos ons üna nouva exposiziun speciala

DA MURIEL WOLFISBERG / ANR

■ **La stamparia a Strada festagescha quist on seis 30avel giubileum. Per quist motiv ha la Fundaziun Stamparia Strada arrandschà in venderdi passà üna festa. Eir han els organisà pels on 2018 e 2019 üna exposiziun speciala cul nom «Stampa da trais dimensiuns: Co ch'üna tecnologia müda nossa vita».** «La tschiculatta sto gnir s-chodada sün üna tscherta temperatura», declera *Theodor Gut*, el es ün dals commembers da la Fundaziun Stamparia Strada. Blera glied sta intuorn la maisa, e guarda impreschiunada süllas duos maschinas chi stan sülla maisa. D'üna vart sta ün stampader da trais dimensiuns, chi'd es güsta landervia da stampar üna figüra, chi ha la fuorma d'üna tschuetta, e da tschella vart sta ün stampader da tschiculatta. «Che motiv laina stampar?», dumonda *Theodor Gut* als preschaints. La tschiculatta es

intant gnüda liquida e *Gut* tilla ha impli illa maschina. «Co füssa cun ün cour?», propuona üna visitatura dal Museum Stamparia Strada. *Gut* da dal cheu e schmachà sül pom chi sta sù «heart». Subit as metta il stampader in movimaint e be ün pèr minuts plü tard pon las visitaduras e'ls visitadurs güdichar il cour our da tschiculatta. Ingon festagia la Stamparia Strada seis 30avel giubileum. Pervi da quai s'haja organisà in venderdi passà üna festa cun tschaina, bal e cul concert da finischiun dal lavuratori dals Fränzlis da Tschlin. Il Museum Stamparia Strada organisescha eir mincha duos ons ün'exposiziun speciala. Pels ons 2018 e 2019 es il tema da l'exposiziun speciala «La stampa da trais dimensiuns: Co ch'üna tecnologia müda la vita».

Dürant 200 ons üna stamparia

Johannes Gutenberg vaglia col' inventader da la stamparia moderna. Cun l'adö-

ver da custabs movibels s'haja pudü as distachar da l'on 1450 da la veglia metoda da stampar cudeschs: Nempe da scriver giò tuot a man. Circa davo 100 ons es quel möd da stampar lura finalmaing rivà in Engiadina. Da quel temp d'eira l'Engiadina amo catolica, lura esa gnü vuschà in plüs cumüns da gnir refuormà. Cun quai es gnüda promovüda la stamparia eir in Engiadina.

L'istorgia dal Museum Stamparia Strada s'essa va inavo fin da l'on 1689. Da quell'on ha Nuot Cla Janett installà üna stamparia illa chasa a Strada. «Quella stamparia d'eira vairamaing üna stamparia ed üna chasa cun stalla in üna», declera *Theodor Gut*. In quella chasa es gnü stampà üna gronda quantità d'importants cudeschs istorics-culturalis e per gronda part in rumantsch. Eir la gazetta «Il Progress» es gnüda stampada illa Stamparia a Strada. Da l'on 1818 es gnüda datta inavant la cha-

sa ed uschea eir la stamparia a la famiglia S-charplaz. Quella famiglia ha tgnü la stamparia in funcziun fin l'on 1881. Davo cha l'ultim abitant d'eira mort es la chasa gnüda surdatta ad üna fundaziun culla mera da mantgnair la stamparia. Tras l'ingaschamaint dal cumün Valsot, il chantun Grischun e la confederaziun s'haja pudü renovar la chasa. Grazcha a *Hans Kobler*, chi ha ramassà ils mezs finansials, s'haja realisà our da la veglia stamparia ün museum.

Stampader da trais dimensiuns

Dürant ils mais mai fin october ha il Museum Stamparia Strada avert mincha sonda. Dürant ils mais lügl e avuost eir amo la gövgia. Els organiseschan eir adüna darcheu exposiziuns specialas chi restan lura per duos ons. A chaschun dal giubileum da 30 ons han ils respunsabels da la Fundaziun Stamparia Strada decis

da dar ün sguard in l'avegnir da la stampa da trais dimensiuns. L'exposiziun permanenta muossa co chi gniva tipografa e stampà dal 17avel fin i'l 19 avel tschientiner. Tras quai cha la stamparia d'eira eir üna chasa cun stalla han ils visitadurs la pussibilità da's far ün purtret co cha'ls uman vivaivan plü bod. Pels ons 2018 e 2019 es l'exposiziun permaneta gnüda cumplettada cun robas our da la stampà da trais dimensiuns. Uschea es poja per exaimpel congular ün vasch antic cun ün vasch chi'd es gnü stampà culla tecnica da trais dimensiuns. La grond'attraziun es actualmang il stampader da tschiculatta. «L'exposiziun speciala svaglia l'interess pro la glied», disch *Georg Häfner*, il president da la Fundaziun Stamparia Strada, e: «Fin uossa vaina gnü blera glied chi'd es gnüda a verer l'exposiziun». Tanter da quels sajan adüna darcheu eir stats poligrafis, tipografis o stampadurs.